

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu **P. H.**, bývajúceho v B., zastúpeného spoločnosťou B., so sídlom v B., proti žalovanému **H.**, so sídlom v B., **o finančnú náhradu za stavebné pozemky**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 19 C 107/2009, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2013 sp. zn. 3 Co 396/2013

t a k t o :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2013 sp. zn. 3 Co 396/2013 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III uznesením z 10. apríla 2013 č. k. 19 C 107/2009-199 konanie zastavil. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že 27. decembra 1993 bol na súd podaný neúplný návrh M. T., zastúpenou dcérou J. H.. Predmetom návrhu bolo uplatnenie si finančnej náhrady ako reštitučného nároku za stavebné pozemky v k. ú. R.. K tomuto neúplnému návrhu bol pripojený iba výpis z Katastra nehnuteľností, LV č. X. pre katastrálne územie R., avšak bez udelenia plnej moci pre J. H.. Súd prvého stupňa v priebehu konania z evidenčných pomôcok zistil, že pôvodná žalobkyňa M. T. zomrela X. a taktiež zistil, že zástupkyňa pôvodnej žalobkyne J. H. zomrela X.. Následne súd prvého stupňa v konaní pokračoval s právnym nástupcom pôvodnej žalobkyne P. H. ako žalobcom. Okresný súd vyzval žalobcu, aby v lehote 15 dní odstránil vady neúplného návrhu, a to najmä, aby doložil splnomocnenie, ktoré udelila nebohá M. T. svojej dcére J. H. na podanie návrhu na začatie konania, vzhľadom k tomu, že podania sú podpísané dnes už nebohou J. H.. Keďže žalobca svoje podanie nedoplnil v súlade s pokynom a poučením súdu o riadne označenie účastníkov konania, riadny, presný, určitý a zrozumiteľný žalobný petit, označenie dôkazov a predloženie plných mocí, je jeho podanie neúplné, a vzhľadom k tomu, že ide o nedostatok, pre ktorý nemožno

v konaní pokračovať, súd podanie žalobcu s poukazom na ustanovenie § 43 ods. 2 O.s.p. odmietol. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Odvolací súd uznesením z 28. februára 2013 sp. zn. 3 Co 249/2012 uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že v predmetnom konaní bol podaný neúplný návrh M. T. zastúpenou dcérou J. H.. Z obsahu spisu vyplýva, že k návrhu z 20. decembra 1993, ktorým pôvodná žalobkyňa zastúpená dcérou J. H., podáva reštitučnú žalobu voči žalovanému H., nie je založená plná moc na základe, ktorej bola dcéra pôvodnej žalobkyne splnomocnená na podanie tohto konkrétneho návrhu na začatie konania v danej veci. Táto plná moc udelená na zastupovanie do spisu nebola doložená ani dodatočne napriek výzve súdu. Bolo preto potrebné konanie vo veci zastaviť a nie podanie odmietnuť postupom s poukazom na ustanovenia § 43 ods. 2 O.s.p. Súd prvého stupňa v ďalšom rozhodnutí v tejto súvislosti konštatoval, že v prejednávanej veci bolo preukázané, že dcéra pôvodnej žalobkyne (toho času nebohá) nemala k podanému návrhu na začatie konania priloženú plnú moc. Teda dcéra pôvodnej žalobkyne spolu s návrhom na začatie konania nepredložila plnú moc na zastupovanie svojej taktiež toho času nebohej matky v tomto konaní. Samotný návrh na začatie konania je podpísaný dcérou pôvodnej žalobkyne J. H.. Mal za to, že nedoloženie plnej moci spolu s návrhom na začatie konania je neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, a preto je potrebné konanie zastaviť s poukazom na ustanovenie § 104 ods. 1 O.s.p. Poukázal na to, že predmetom tohto konania je reštitučný nárok, ktorého včasnosť uplatnenia, t. j. podania návrhu na súde je hmotnoprávny úkon a túto vadu návrhu na začatie konania nie je možné odstrániť. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu uznesením z 30. septembra 2013 sp. zn. 3 Co 396/2013 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že v predmetnom konaní bol podaný neúplný návrh M. T., zastúpenou dcérou J. H.. Z obsahu spisu vyplýva, že k samotnému návrhu na začatie konania z 20. decembra 1993, ktorým pôvodná žalobkyňa zastúpená dcérou J. H. podala reštitučnú žalobu voči žalovanému H., nie je založená plná moc na základe ktorej bola J. H. splnomocnená na podanie tohto konkrétneho návrhu na začatie konania v tejto veci. Súd prvého stupňa vyzval žalobcu uznesením z 28. júla 2011 č. k. 19 C 107/2009-106, aby v lehote 15 dní odstránil vady neúplného návrhu, okrem iného žiadal, aby doložil splnomocnenie, ktoré udelila nebohá M. T. svojej dcére J. H. na podanie návrhu na začatie

tohto konania a zastupovanie v konaní Nc 215/93 z 20. decembra 1993, vzhľadom k tomu, že podania sú podpísané dnes už nebohrou J. H.. Keďže vady návrhu neboli v stanovenej lehote odstránené, súd prvého stupňa uznesením z 23. apríla 2012 č. k. 19 C 107/2009-163 odmietol podanie žalobcu. Proti tomuto uzneseniu podala zástupkyňa žalobcu odvolanie, ku ktorému priložila fotokópiu splnomocnenia z 18. decembra 1993 (č. l. 194), ktorú udelila M. T. svojej dcére J. H., aby ju zastupovala v reštitučných žalobách na súde, na vymoženie finančných náhrad za stavebné pozemky, pôdu proti H., S.. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Súd prvého stupňa v predmetnej veci opätovne rozhodol tak, že konanie zastavil s poukazom na ustanovenie § 104 ods. 1 O.s.p. Odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa poukázal na to, že dcéra pôvodnej žalobkyne spolu s návrhom na začatie konania nepredložila plnú moc na zastupovanie svojej matky v tomto konaní. Samotný návrh na začatie konania je podpísaný dcérou pôvodnej žalobkyne J. H.. Dodatočne predložená plná moc nepreukazuje udelenie plnomocenstva na zastupovanie pôvodnej žalobkyne v predmetnej veci. Nedoloženie plnej moci je odstrániteľný nedostatok podmienok konania, ktorý sa však v predmetnej veci nepodarilo odstrániť. V predmetnej veci nikdy nebol predložený originál plnej moci, ktorý by preukazoval oprávnenie J. H. za pôvodnú žalobkyňu konať v tejto veci. Odvolací súd nepovažoval fotokópiu všeobecného splnomocnenia založeného v spise za postačujúce na preukázanie zastupovania pôvodnej žalobkyne v tomto konaní J. H.. Napriek výzve súdu prvého stupňa nebol do spisu zaslaný, resp. založený originál plnej moci udelený neb. M. T. jej dcére neb. J. H.. Procesným dôsledkom neodstránenia tohto nedostatku je zastavenie konania (§ 104 ods. 2 O.s.p.), preto súd prvého stupňa správne rozhodol, keď konanie zastavil. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť odôvodnil ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., keďže je toho názoru, že mu postupom súdov nižšieho stupňa bola odňatá možnosť konať pred súdom. Dovolateľ nesúhlasí s konštatovaním odvolacieho súdu, že dodatočne predložená plná moc nepreukazuje udelenie plnomocenstva na zastupovanie pôvodnej žalobkyne v predmetnej veci. V tejto súvislosti poukázal na právnu teóriu a prax, ktoré dospeli k zhodnému záveru, že ak ten, kto vystupoval v občianskom súdnom konaní ako zástupca účastníka bez toho, aby sa preukázal plnou mocou, dodatočne túto predloží, nedostatok podmienky konania je zhojený. Má sa za to, že splnomocniteľ týmto

schválil aj tie úkony, ktoré zástupca vykonal v súdnom konaní v jeho mene do času udelenia plnej moci. Vzhľadom na uvedené má dovolateľ za to, že neboli splnené podmienky na zastavenie súdneho konania, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanom v tejto procesnej forme je upravená v ustanovení § 239 O.s.p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti uzneseniu, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. a/, písm. b/ O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

Keďže dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno podriaďiť pod žiaden dôvod prípustnosti dovolania vyplývajúci z § 239 O.s.p., dovolanie podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd

vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe sa za odňatie možnosti konať pred súdom považuje aj taký postup, keď súdy zastavia konanie, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky.

Keďže dovolateľ v predmetnej veci uviedol, že súd mu svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, dovolací súd sa osobitne zamerlal na zistenie, či v konaní došlo k vade vyplývajúcej z ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a dospel k záveru, že k takejto vade v predmetnom konaní došlo.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca k odvolaniu voči uzneseniu súdu prvého stupňa priložil kópiu splnomocnenia, ktorým M. T. (pôvodná žalobkyňa) splnomocnila J. H. na jej zastupovanie v reštitučných žalobách na súde, na vymoženie finančných náhrad za stavebné pozemky proti žalovanému, spoločnosti S.. Odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu nepovažoval fotokópiu všeobecného splnomocnenia založeného v spise za postačujúcu na preukázanie zastupovania pôvodnej žalobkyne v tomto konaní J. H.. Uviedol, že napriek výzve súdu prvého stupňa nebol do spisu zaslaný, resp. založený originál plnej moci udelený nebohou M. T. jej dcére nebohej J. H.. Z uvedeného dôvodu potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne.

Súd prvého stupňa uznesením z 28. júla 2011 č. k. 19 C 107/2009-106 okrem iného vyzval žalobcu, aby v lehote 15 dní doložil splnomocnenie, ktoré udelila nebohá M. T. svojej dcére J. H. na podanie návrhu na začatie tohto konania a zastupovanie v konaní Nc 215/93. Keďže žalobca predmetné splnomocnenie nedoložil, súd prvého stupňa konanie zastavil. V odvolacom konaní už žalobca požadované splnomocnenie vo forme fotokópie do súdneho spisu doložil, odvolací súd ho ale neakceptoval a rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Pokiaľ bol odvolací súd toho názoru, že žalobcom predložené splnomocnenie nie je postačujúce na preukázanie zastupovania pôvodnej žalobkyne J. H. v tomto konaní, mal o tom žalobcu informovať a zároveň mu vytvoriť procesnú možnosť na odstránenie odvolacím súdom tvrdených nedostatkov predloženého splnomocnenia (napr. predložením originálu plnej moci) a až následne vo veci rozhodnúť. Keďže odvolací súd takto nepostupoval, odňal tým žalobcovi možnosť konať pred súdom. Jeho procesný postup v dôsledku toho vykazuje vady konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm.f/ O.s.p.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm.f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvod, ktorý viedol k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalobcu uvedenými v dovolaní.

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2015

JUDr. Viera Petriková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

